

1. povídka je z pohledu mládence

Maminka zasahuje

Znalost jazyků nám zachránila život

Válka se chýlila ke konci, ale doba byla pořád zlá. Lidem vyčerpaným dlouhým strádáním, napětím a hrůzostrašnými zážitky, sice každým dnem sílila naděje na brzké vítězství, ale nepřítel byl stále nevyzpytatelný. Nikomu se nechtělo umírat, tím spíše ne na konci. Přesto mnoho našich lidí stále riskovalo životy.

Ve vesnici, kde jsem žil, se našli také odvážlivci, kteří poslouchali zahraniční vysílání, a dokonce ukrývali utečence. Tak tomu bylo i v naší rodině. Já jsem měl občas také strach, obzvláště když jsem dobře věděl, že za tyto činnosti je jistý trest smrti. Není to asi nic proti tomu, jakou hrůzou procházela moje maminka, ale to jsem si uvědomil až o mnoho let později. I v následujících letech jsem si mnohokrát kladl otázku, co vedlo lidi ke smělym činům, kde k tomu brali sílu, proč některé neodradilo ani násilí a představa fyzické likvidace celého příbuzenstva, obvykle nevinných lidí. Tehdy se muselo zrodit mnoho bezejmenných hrdinů!

Dva dny před osudovou nocí se po vesnici začalo šuškat, že partyzáni v okolí chystají akci proti nepříteli. Měli snad vyhodit do povětří jakýsi sklad, ale já jsem si pomyslel: „Když to víme my, jak to, že to netuší Němci?“ Brzy jsme se dočkali odpovědi.

Ten večer jsme už pozdě odpoledne zapnuli rádio a sesedli se v hojném počtu kolem stolu. Přišli dva sousedi, nechyběli dva utečenci, kteří už třetí noc přespávali u nás ve stodole. Vzhledem ke známé existenci tří zrádců – kolaborantů, bydlících ve vesnici, zase tak malá pravděpodobnost udání a nečekané prohlídky také nebyla. Z nějakého neznámého důvodu však zůstávali zúčastnění poměrně klidní, alespoň na mě tak působili. "Stoupni si k oknu", prohlásil otec, a já i tak věděl, že se jedná o velmi důležitý úkol. Podvědomě jsem chápal, že na mé ostražitosti a pohotové reakci závisí životy všech v místnosti, i když to nikdo přímo nevyslovil. Z radia se linul často přerušovaný chraplavý hlas a mě pomalu začaly uspávat teplo a poklidná atmosféra. Soustředění posluchačů najednou přerušil rachot automobilu, a než jsem stačil vykřiknout, zničehonic se před domem objevil nákladní vůz. Velmi rychle zabrzdil a zpod plachty vyskákalo asi šest chlapů se zbraněmi. Dva partyzáni hbitě vypnuli rádio a rychle zmizeli zadním vchodem. Vtom už se ozvalo bušení na dveře. Táta strnul s vytřeštěným výrazem v očích, strach ho zjevně zcela ochromil. Maminka se pohnula, aby otevřela. Téměř jí vytrhli dveře z ruky, vpadli dovnitř a začali křičet. Někdo nás udal, projelo mi hlavou. "Wo sind Partisanen?" vystřelila otázka. "Nikoho tady nemáme, to jsou sousedi na návštěvě," koktal otec, bílý v obličeji. "Maul halten!!" zařval zase jeden z vojáků, "Drž hubu!" Vypadalo to, že taťka se úplně sesypal, popravdě, i já jsem měl namále. Tíživé napětí by se dalo krájet, bylo zle! Náhle se ozval maminčin klidný hlas, jenž se plynulou němčinou snažil Němcům vysvětlit, že jsou na nesprávné adrese a že bychom si nikdy nic podobného nedovolili. Němci oněměli úžasem a k mému překvapení se ten hlavní otočil a povídá: "To jsou naši - soukmenovci"! Vyštěkl jakýsi povel, vojáci se sebrali a odešli. Tehdy šlo evidentně o život.

Vím jen jediné: pokud jsou na správném místě, ve správný čas, i "malí" lidé s nenápadnými činy se mohou stát superhrdiny. A tím moje maminka bezesporu byla!

V této stodole se ukřývali utečenci. Na fotografii je maminka Josefa Čermáka.

2. povídka tatáž situace z pohledu psa

Vzrušení na dvoře

Pravda, jsem už stará herka, instinkt mi však napovídá, že se něco zvláštního děje. A pudy neklamou! Jasně, přichází jaro a to se lidi vždycky mění, ale teď je to něco jiného. Jakoby se strach spoji s radostným očekáváním, bolest s rozpačitou, potlačovanou nadějí, nebo jak to nazvat... Věřte mi, tohle pes pozná.

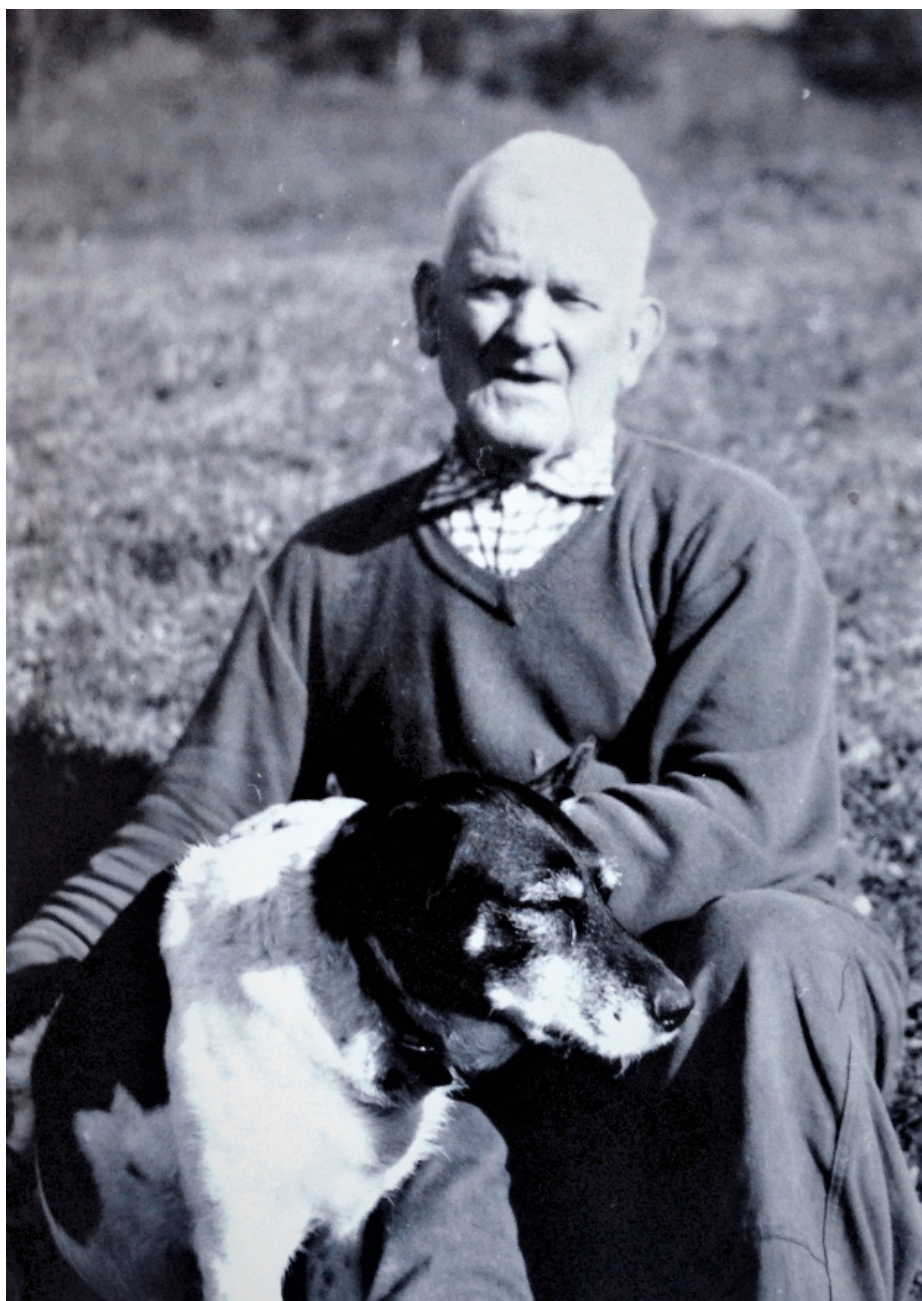
Tenkrát mě můj pán zavolal, posadil k oknu, abych jako hlídal. Občas to tak dělává, to se pak celá rodina sejde se sousedy a nějakými dvěma neznámými pány u bedýnky se zvuky a soustředěně poslouchají. Nevím, co je tam tak náramně pozoruhodného, v bedýnce každou chvíli praská, hraje potichoučku a při sebemenším podezřelém zvuku zvenku jej vypínají. I přesto jsou potom všichni radostnější a pán mi někdy přilepší kouskem chleba.

Před pár dny se kamarád, starý chlupáč odvedle, tvářil významně a poté mi sdělil tajnou novinku, že vyčenichal nějaký rozruch ve vesnici a zvýšený pohyb podivných lesních osůbek, co se nám začínají v mnohém podobat, prý asi něco chystají. Mně je to celkem jedno, i když popravdě dva cizinci pod naší střechou mě taky trochu znervózňují.

Dnes večer se mají sejít. Upřímně řečeno, začíná mě to trochu nudit. Venku se nic neděje, taky dohromady nic nevidím, jen naši neustále ostražitě pokukují na všechny strany, a vůbec dělají takové zvláštní věci. Sotva se setmělo, ze stodoly přišli zase ti dva, do toho pár sousedů a panímáma uvařila něco tuze voňavého. Tentokrát se mi zdála atmosféra poněkud slavnostnější, ale teplo, vůně a trvalý pohled do dvora mě pomaloučku začaly uspávat. Zničehonic ticho prořízl řev motoru, a než se někdo stačil vzpamatovat, na dvoře zabrzdilo veliké auto a začali z něho vyskakovat lidi se zbraněmi. Dva cizinci rychle zmizeli zadním vchodem a ostatní stáli jako přimrazení. Pán měl vyřeštěné oči, nikdy jsem ho takto neviděl. Vzápětí prudké bouchání a panímáma se pohnula ke dveřím. Málem jí vylétly z ruky, dovnitř se nahrnuli divocí chlapi a začali křičet, zvláště jejich velitel. Lidičky, mám něco za sebou, ale ujišťuji vás, takového hulváta jsem ještě nezažil! Bylo znát, že nejsem jediný, kdo mu nerozumí, nicméně nic příjemného rozhodně neříkal. Pokusil jsem se zaštěkat svůj nesouhlas, ale můj pán mě zavolal k noze. Tíživé napětí v místnosti by se dalo krájet. První se vzpamatovala maminka. Začala mluvit cizí řečí a její tón byl neobvykle klidný a rozvážný. Po chvíli ten nejhrozivěji vypadající muž také v klidu odpověděl, poté něco vyštěkl a všichni odešli. Stěží lze vystihnout, co se stalo potom, ale myslím, že tak nějak to vypadalo v pohádce o Šípkové Růžence, když Honza políbil zakletou princeznu. Mimochodem podobně se cítí pes, když si ho z útulku odvádí nový majitel.

A hlavně vám řeknu, že jsem byl pravděpodobně němým svědkem něčeho moc a moc důležitého!

Autor: Julka

Tatínek Josefa Čermáka se psem